

Vlaanderen
is open ruimte

JAARVERSLAG 2018 Vlaamse Landmaatschappij

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

VLM.be

Samen versterkten we de open ruimte

2018 in cijfers

Voor de Vlaamse Landmaatschappij is een veerkrachtige open ruimte vol leven het antwoord op uitdagingen als verstedelijking en klimaatverandering.

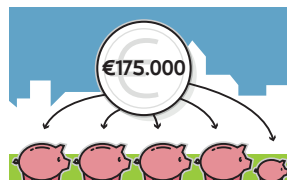
In 2018 hebben we de open ruimte op het platteland en in de stadsrand versterkt door mee te werken aan het beleid en door te investeren in bodem- en waterkwaliteit, biodiversiteit en infrastructuur. We zorgden voor een mooier landschap en een gezondere omgeving, waar het

goed is om te leven en te werken en waar ruimte is voor ontspanning. Dat deden we met behulp van onze instrumenten en expertise en in samenwerking met onze vele partners.

Partnerschap BuitenMaten
uit Oosterlo (Geel)
wint €10.000

46 buurtinitiatieven

19 volkstuinprojecten

Investerings in grondaankopen

€ 32.588.575

VERKOCHT

Aantal landbouwers met een beheervereenkomst en oppervlakte per provincie

WEST-VLAANDEREN
929
2316,92_{ha}

OOST-VLAANDEREN
416
500,31_{ha}

ANTWERPEN
264
417,24_{ha}

VLAAMS-BRABANT
792
3619,07_{ha}

LIMBURG
680
2837,14_{ha}

EINDTOTAAL 2018

3081 landbouwers
9690,68_{ha}

Bruisende plattelandsgemeenten

- € 10.000 euro voor winnaar prijs Dorpskracht
- € 175.000 voor 46 buurtinitiatieven (ism Koning Boudewijnstichting)
- € 201.233 voor 19 volkstuintprojecten
- € 2.467.672 voor Platteland Plus (Vlaams, provinciaal)
- € 2.909.758,41 voor Leader (Europees, Vlaams, provinciaal)
- € 4.854.160,86 voor PDPO (Europees, Vlaams, provinciaal)

Beleving en zachte mobiliteit

14 km aangelegde wandel- en fietspaden

Veerkrachtige open ruimte

- 9.690,68 hectare aangelegde beheerovereenkomsten
- € 19.297.000 geïnvesteerd in uitvoeringsdossiers landinrichting, ruilverkaveling en natuurinrichting
- € 32.588.575 geïnvesteerd in grondaankopen
- Ca. 30.000 bomen aangeplant

Levensvatbare en duurzame landbouw

- 3.081 landbouwers hebben een beheerovereenkomst met de VLM, waarvoor € 12.100.550 werd uitbetaald
- € 6.004.737 flankerende vergoedingen toegekend aan een 90-tal landbouwers in het kader van lokale grondenbanken/PAS
- € 656.596,95 aan vergoedingen uitbetaald voor bestemmingswijzigingen van landbouw naar natuur

Toezicht op het mestgebruik

- 674 doorgelichte bedrijven
- 4.840 controles (opbrenging, transport, vrachtstaalnames, mestopslagen)
- 63% van de staalnemers zijn gecontroleerd
- Op meer dan 23.000 percelen werd het nitraatresidu gemeten
- 66 vastgestelde lozingen, waar na vaststelling een einde aan werd gesteld
- >1.000 tijdig behandelde bezwaren

Een dynamisch openruimtebeleid en plattelandsbeleid **_IN DE KIJKER**

Openruimtebeweging opgericht

In 2018 werd de Openruimtebeweging opgericht. Die streeft naar een breed gekende en maatschappelijk gedragen aanpak voor de open ruimte in Vlaanderen. In mei en juni vonden provinciale werktafels plaats. Het doel daarvan was op zoek te gaan naar urgente terugkerende vraagstukken waarbij een gezamenlijke aanpak voor versnelling kan zorgen bij de uitvoering op het terrein.

Aanbevelingen en subsidies voor het dorpenbeleid

Op basis van de dialoogdagen Dorpenbeleid van 2017 formuleerden we beleidsaanbevelingen voor een Vlaams dorpenbeleid en ondersteunden dat beleid door het toekennen van subsidies voor de organisatie van dorpsateliers, een publicatie over dorpenbeleid, de werking van de Vlaamse Vereniging voor Dorpsbelangen en de organisatie van een wedstrijd voor Dorpskracht.

Zesde mestactieplan in voorbereiding

2018 was het laatste jaar van het MAP5 en dus ook het jaar waarin veel voorbereidend werk werd verzet voor de opmaak van MAP6. Eind 2018 ging het openbaar onderzoek over het zesde Mestactieplan van start. 7 onderzoeken leverden input voor het nieuwe MAP. De onderzoeken gingen over het bepalen van landbouwkundige en milieuverantwoorde fosforbemestingsnormen, verbeterde voederstrategieën, bemestingsstrategieën ter verlaging van het nitraatresidu en de impact van bemesten langs de waterlopen op nutriëntenverliezen.

Waterlopen en landschappen vol leven **_IN DE KIJKER**

Beheerovereenkomsten voor grauwe kiekendief

Twee jaar na de start van het soortbeschermingsprogramma voor de grauwe kiekendief hebben landbouwers voor 165 ha beheerovereenkomsten voor vogelakkers gesloten met de VLM. Dat de oppervlakedoelstelling voor de meeste prioritaire gebieden van het huidige soortbeschermingsprogramma daarmee al gehaald werd, was een succes. Het is nu afwachten of de grauwe kiekendief ook terugkeert.

2,35 miljoen euro voor natuur in het Torfbroek

Het Torfbroek herbergt een aantal unieke vegetaties van zeldzame hooilanden, trilvenen en kalkmoeras, rietvelden en open water. Voor verschillende plantensoorten is dit gebied de laatste groeiplaats in Vlaanderen. In februari maakte de bevoegde minister 2,35 miljoen euro vrij om de natuur in het Torfbroek te beschermen.

Waterkwaliteit

In 28% van de meetpunten in landbouwgebied werd teveel nitraat gemeten in 2018. Toch konden we vaststellen dat handhaving en doorlichting werken. Zo heeft de jarenlange gerichte opvolging van staalnemers haar impact niet gemist. Waar er in 2016 nog 9 ernstige fraudevaststellingen werden gedaan, waren dat er in 2017 nog 3 en in 2018 nog slechts 1. In 2018 liep een sensibilisatie-campagne voor de aanleg van een teeltvrije strook. 167 van de 169 gecontacteerde landbouwers legden een teeltvrije strook aan.

In actie voor het klimaat **_IN DE KIJKER**

14 uitgewerkte initiatieven voor WATER-LAND-SCHAP

De oproep Water-Land-schap levert 40 voorstellen op; 14 voorstellen worden uitgewerkt in een nieuw landinrichtingsproject rond watergerelateerde problemen. Door op verschillende plaatsen in Vlaanderen aan dezelfde problematiek te werken is het effect op het milieu en op het klimaat veel groter.

Lokale grondenbank Stroomgebied Heulebeek

Het West-Vlaamse Moorslede en Ledegem kampten de voorbije jaren allebei met wateroverlast in natte periodes en met watertekort tijdens de droge zomers. Het provinciebestuur West-Vlaanderen wil de gevolgen van de klimaatverandering in deze regio aanpakken door de aanleg van gecontroleerde overstromingsgebieden. Omdat de aanleg daarvan ruimte inneemt, werd in 2018 in samenwerking met de VLM een grondenbank opgericht.

Bosuitbreiding Vinderhoutse Bossen

De Groenpool Vinderhoutse Bossen ligt ten westen van Gent. De groenpool zal voor 156 hectare nieuw bos en 18 hectare waardevolle natuur en landschap zorgen rond de bestaande waardevolle boskern. Met de bebossing in Vinderhoutse zijn er de afgelopen twee plantseizoenen 26.500 stuks aangeplant. Om het gebied voor wandelaars en fietsers toegankelijk te maken, zorgen we de komende jaren voor de aanleg van extra paden en onthaalvoorzieningen.

Veenherstel Vallei van de Zwarte Beek

In de Vallei van de Zwarte Beek in Limburg vind je een unieke veenbodem terug die al eeuwenlang CO₂ opslaat en als een spons wateroverlast en droogte tegengaat. Door ontwatering in het verleden dreigt het veen nu te verdwijnen en dreigt 1 miljoen ton CO₂ vrij te komen. Daarom investeert de Vlaamse overheid, samen met Natuurpunt en de stad Beringen in het herstel van het Veen.

Inrichten van de open ruimte **_IN DE KIJKER**

Koppelingsgebieden Gent

Voor de haven van Gent werden de koppelingsgebieden verder ingericht. De landinrichtingsplannen Rieme-Oost en Zelzate-Zuid gingen in 2018 in openbaar onderzoek en werden goedgekeurd door planbegeleidingsgroep, respectievelijk Vlaamse Regering. Beide plannen zijn goed voor een open ruimte investering van 5,5 mio euro, waarvan 1,7 mio euro subsidies landinrichting.

Vlaamse Rand rond Brussel

Met behulp van landinrichting versterken we de schaarse open ruimte in de Vlaamse Rand rond Brussel. In 2018 voerden we werken uit in het Zeen (Zaventem), in het Kerremanspark (Asse) en in Neerdorp (Beersel). Na afloop van de werken stelden we de gebieden open voor het grote publiek.

Goedkeuring landinrichtingsplan Poort Scherpenheuvel

In juli keurde de Vlaamse regering het 'Landinrichtingsplan Poort Scherpenheuvel' goed. De totale kostprijs van dit project bedraagt 1,38 miljoen euro. Daarvan investeert de VLM voor 900.000 euro in het gebied. De bedevaartplaats kan voortaan nog meer de rol opnemen van onthaalzone tot het gebied de Merode.

Brugse Veldzone

In de Brugse Veldzone werd verder ingezet op de uitvoering op het terrein. Het multifunctioneel bufferbekken in Groenhove is volledig afgewerkt, zodat de stad Torhout beschermd is tegen overstromingen en de regio een avontuurlijke speelplek rijker is. Daarnaast heeft het grootste groengebied tussen Gent en Brugge, het Landschapspark Bulskampveld, verder vorm gekregen en zijn de plannen klaar om er kwaliteitsvolle onthaalpoorten in te richten.

Met een grondenbank kan de VLM een projectgebied verwerven en maatregelen nemen voor het algemeen belang (natuur, water, infrastructuur,...). Een grondenbank zorgt er ook voor dat landbouwers die percelen hebben in dat projectgebied ruilgronden kunnen krijgen zodat ze op die manier hun landbouwbedrijf op andere percelen kunnen verderzetten. Daarbij proberen we de landbouwers niet alleen te compenseren voor hun gronden, maar als het kan ook hun bedrijfsvoering te verbeteren.

Positieve resultaten grondenbank 'Natuurcompensaties Zeebrugge'

Ongeveer 50% van de verworven gronden in de zoekzones zijn uitgeruild (114 ha/230 ha). Voor de betrokken landbouwers vonden we ruilgrond. Meer dan de helft van de betrokken landbouwbedrijven verhoogde na de ruil het aandeel akkerland. De gemiddelde oppervlakte per betrokken eigenaar is met 13% vergroot. De gemiddelde te rijden afstand werd kleiner voor 2/3 van de betrokken bedrijven. De ruimtelijke bestemming is verbeterd voor de betrokken landbouwers:

voor ruil 45% in bestemming natuur, na ruil 0%

SBZ (speciale beschermingszones): voor ruil 100% in SBZ, na ruil 65% binnen SBZ

Vrijwillige ruilverkaveling Molenveld-Rotem afgerond

Op 10 december 2018 werd de akte verleden. 281 kadastrale percelen zijn herleid tot 91 kadastrale percelen. 37 gebruiksblokken met een gemiddelde oppervlakte van 1,5 ha zijn herleid tot 18 gebruiksblokken met een gemiddelde oppervlakte van 2,8 ha.

Digitale dienstverlening en communicatie **_IN DE KIJKER**

In gesprek met de VLM

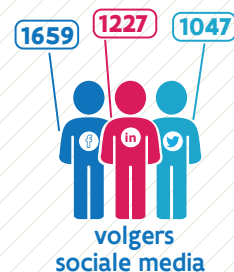
De VLM vindt communicatie met haar klanten belangrijk. We behandelden 2.394 vragen via info@vlm.be. Nieuws communiceren we sinds september 2018 via <https://pers.vlm.be>. We gaan in gesprek met de burger via sociale media. Op Facebook volgen 1.659 mensen de VLM, op Twitter 1.047 en op LinkedIn 1.227. Klachten en meldingen worden steeds behandeld. 10 van de 11 (deels) gegronde klachten werden opgelost. Ook de Mestbank blijft voor landbouwers een bereikbare administratie. We ontvingen 1.949 bezoekers, voornamelijk landbouwers. Daarnaast hielpen we nog duizenden klanten per mail of per telefoon verder.

Staalnames (SNAPP)

Sinds 2018 kan de landbouwer via SNapp een aanvraag van een nieuwe fosfaatklasse indienen. Op termijn zullen alle verplichte bodemanalyses in de toepassing komen. De toepassing was meteen een succes: op een handvol dossiers na gebeurden alle aanvragen van fosfaatanalyses (25.350 van 5.610 landbouwers) via SNapp. In totaal werd 20.125 euro uitgekeerd aan landbouwers.

97% digitale mestbankaangiftes

1.494.673,09 euro geïnvesteerd in informaticatoepassingen

VLM als duurzame en waardengedreven werkgever **IN DE KIJKER**

Antidiscriminatieclausule in arbeidsreglement

De VLM wil een open en inclusieve werkgever zijn waar geen plaats is voor discriminatie. Daarom werd een anti-discriminatieclausule opgenomen in het arbeidsreglement.

Verhouding man/vrouw

Eind 2018 telde de VLM 591 werknemers, waarvan 292 mannen en 299 vrouwen.

Ondertekening Green deal 'Bedrijven en biodiversiteit'

In september ondertekende de VLM deze Green deal, waarmee de organisatie zich engageert om kennis te delen en concrete acties te ondernemen in projecten zoals Green4Grey in de Vlaamse Rand en in de Wijers.

Investeren in duurzame mobiliteit

De VLM is veel aanwezig op het terrein en investeert in de omvorming van haar wagenpark. In 2018 werden 5 elektrische dienstwagens aangekocht.

Aandacht voor welzijn

Met de interne campagne Gezond & Wel besteden we extra aandacht aan het verhogen van het welbevinden en het welzijn op de werkvloer.

